

PRILIKI

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice
godišće IV | broj 45 | rujan 2019.

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Kaže se da je ljeto za novinare *sezona kiselih krastavaca*. Vrijeme kao da stane, većina je na godišnjem odmoru i praznicima, ponestane ozbiljnih tema i zbivanja. Međutim, u svijetu glagoljice i glagoljaštva nema predaha. Ružičasti plamenac na napuhavanje udobno se smjestio na kamenju klupi s nogarima u obliku slova glagoljice, a vrijedni glagoljaši su ove vruće dane iskoristili kako za promidžbu našeg staroga hrvatskog pisma, tako i za bilježenje događaja kojih nije manjkalo.

Osvrt na minule događaje

Započinjemo s viješću koju smo priželjkivali preko 26 godina: Društvo je tijekom srpnja unajmilo prostoriju i u nju smjestilo svoj arhivski materijal, priručnu knjižnicu i ostalu opremu. Zahvaljujući velikom trudu, radu, nesebičnosti i darežljivosti nekolicine članova DPG-a, u nekoliko dana smo oličili, očistili i opremili prostorijicu od čak 8,5 kvadrata, nama veliku poput dvorca, i dali joj naziv *Librarija*. Presretni smo što se sva arhivska građa Društva i dio knjiga napokon nalaze pod istim krovom.

Tih dana, stjecajem sretnih okolnosti, na istom mjestu i u isto vrijeme, uspjeli smo uz pomoć našega člana, g. Ivana Mancea, sakupiti sva četiri izdanja tzv. Parčičevog glagoljskog misala: prvo izdanje iz 1893. godine, drugo iz 1896., treće iz 1905. godine te četvrto izdanje iz 1927. godine koje je najvećim dijelom preslovio na latinicu češki slavist Jozef Vajs. Ne možemo sa sigurnošću tvrditi, ali volimo vjerovati da je to bio jedinstven trenutak, jer ove četiri knjige odjednom nisu imale ni najvažnije hrvatske institucije poput Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Staroslavenskog instituta, Hrvatskog državnog arhiva i sl.

Ljetne škole glagoljice na Krku održavale su se od početka srpnja u mjestima Vrh, Bogovići, Vrbnik, Kornić i Punat. Polaznici su (na)učili oblu, trokutastu, uglatu i kurzivnu glagoljicu te prepisivali glagoljske matice iz 17. i 18. stoljeća. Voditelji ovih tečajeva bili su naš član, etnolog mr.sc. Damir Kremenić, mladi režiser iz Zagreba Lovro Krsnik i brucešica iz Krka Miriam Volarić, a zbog velikog broja učenika u pomoć su uskočile majka i kći, Nives i Kristina Brnić iz Omišlja.

U ponedjeljak, 29. srpnja u Domu kulture u Velom Ižu održana je dječja kreativna radionica na temu glagoljice. Radionica, koju su suorganizirali Narodni muzej Zadar i Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, održana je već treću godinu zaredom pod nazivom *U muzej dođi i lipo se prođi*, čime je nastavljena edukativna aktivnost približavanja baštine otoka Iža djeci.

Prije 525 godina, dana 7. kolovoza 1494. godine Blaž Baromić je dovršio *Senjski glagoljski misal*. Bilo je to prvo i najvrednije djelo tiskano u Senjskoj glagoljskoj tiskari, a predstavljalo je drugo izdanje *Misala po zakonu rimskog dvora* (nakon Prvotiska iz 1483. godine). Matica hrvatska u Senju svake godine, a tako će i ovoga rujna, organizira Simpozij grafičara *Blaž Baromić*, u spomen na prvu hrvatsku knjigu tiskanu na hrvatskom tlu za koju pouzdano znamo i tko ju je tiskao, i kada i gdje. U Zbirci rukopisa i starih knjiga NSK čuva se faksimilni pretisak Misala iz 1494. godine, a Misal je dostupan i u sklopu portala Digitalne zbirke NSK u Zagrebu i portala *Glagoljica.hr*.

Uz proslavu Dana Općine Brinje i blagdana Velike Gospe, 15. kolovoza u dvorištu OŠ Luke Perkovića, održana je *Dječja radionica kreativnog učenja glagoljice* pod vodstvom Andree Radojčić koja se aktivno

bavi oživljavanjem kulturne baštine Frankopana i glagoljice. Radionica je bila namijenjena djeci svih uzrasta, ali i odraslima. Sudionici su se upoznali s osnovama glagoljice te su bojali i oslikavali tekstil i glinu motivima glagoljskog pisma. Materijali su bili uključeni u radionicu, a nije uzmanjkalo ni sočnih kolača koje je pripremila udruga *Pavenka*.

Predavanje u povodu 160. obljetnice osnivanja župe Prvić Šepurine, odnosno njenog odvajanja od drevne glagoljaške župe Prvić Luka na otoku Prviću kod Šibenika, održao je 17. kolovoza u crkvi u Šepurinama već uigrani trio DPG-ovaca: Darko Žubrinić, Vladimir Lučev i Mirna Lipovac. Za predavanje su korišteni panoi s glagoljaškim motivima koje Društvo onedneda posjeduje. Predavanje je, po riječima otočkog župnika don Bože Škembara, bilo posjećeno *kao nedjeljna misa*, a mi mu zahvaljujemo na povjerenju i ukazanoj časti da nastupimo u crkvi. I marketinški dio bio je odrađen kako treba: desetak plakata s najavom predavanja postavili smo na svim mjestima na otoku na kojima kolaju najbitnije informacije: što se prodaje, tko je umro i gdje se održava neko događanje u ljetnim mjesecima.

Tri tužne vijesti

Dana 6. srpnja, nakon duge i teške bolesti, preminula je gđa. Ivanka Vrbanić, bivša članica Ravnateljstva Društva i zbora Baščina. Nekoliko mjeseci ranije, gospođa Vrbanić je u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu imala predstavljanje svoje prve knjige poezije *Pjesma od vjetra*. Snimku promocije možete vidjeti na poveznici <https://www.youtube.com/watch?v=v8muDTE93eE>.

U mjestu Gabonjin pored Dobrinja na otoku Krku dana 4. kolovoza preminuo je g. Svetko Ušalj (82), počasni član Društva prijatelja glagoljice. Bio je veoma zaslužan za poznavanje glagoljice na otoku Krku i na zadarskom području. O aktivnostima g. Svetka Ušalja na promicanju glagoljice u časopisu Baščina do sada su objavljena tri članka.

Posebno nas je zaprepastila vijest o iznenadnoj smrti našeg člana Nikole Kezelea (42) od srčanog udara, dana 12. kolovoza, tijekom obiteljsko-planinarskog izleta na slovenske Alpe. Osim u planine, te u rijetke i stare knjige, bio je i pasionirani zaljubljenik u glagoljicu tako da je za svoje planinarsko društvo *Runolist* osmislio i logotip na glagoljici.

Hrvatska javnost proteklih je tjedana ostala i bez dvojice znanstvenika i akademika: Franje Šanjeka, hrvatskog povjesničara, teologa, redovnika dominikanca i Radoslava Katičića, filologa, jezikoslovca, književnog povjesničara i jednog od autora Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika iz 1967. godine. Obojica su bili zaslužni i za proučavanje i očuvanje glagoljice.

Svim preminulima upućujemo hvalu za sve što su učinili i neka im bude laka hrvatska zemlja.

Jedna posebna čestitka

Akademik Eduard Hercigonja, povjesničar književnosti, filolog, kroatist, veliki prijatelj i počasni član Društva prijatelja glagoljice, ovih je dana proslavio 90. rođendan. Upućujemo mu iskrene čestitke i želimo dobro zdravlje. Koristimo prigodu kako bismo spomenuli knjigu *Hrvatska Aleksandrida* koju su priredili akademik Hercigonja i Marija-Ana Dürrigl sa Staroslavenskog instituta. Ovo je hrvatska preradba djela o doživljajima Aleksandra Velikoga napravljena prema tzv. *Derečkajevu rukopisu* s početka 17. stoljeća i predstavlja cjelovitu latiničnu transkripciju toga djela. Knjiga je izašla 2017. godine u izdanju Matice hrvatske.

Najava predstojećih događanja

Naredna tribina Društva prijatelja glagoljice održat će se u maloj dvorani Matice hrvatske u srijedu, 11. rujna s početkom u 19 sati. Dr. sc. Sandra Požar iz Staroslavenskog instituta upoznat će nas s glagoljaškom baštinom Mošćenica i Brseča u Istri.

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva počeo je s probama i pripremama za predstojeće nastupe.

Tradicionalna sveta misa za Jurja Slovinca održat će se desetu godinu zaredom u Zagrebačkoj katedrali u ponedjeljak, 1. listopada s početkom u 18 sati. Na poticaj Društva prijatelja glagoljice u Zagrebačkoj katedrali prvi put se slavila svečana sveta misa za Jurja Slovinca 1. listopada 2010. godine, a prema ideji o kojoj je puno ranije pisao Henrik Heger-Juričan, izv. profesor na pariškoj Sorboni u miru i dopisni član HAZU. U misnom slavlju svake godine sudjeluje i zbor *Baščina*.

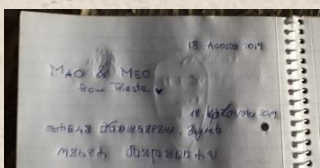
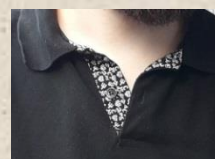
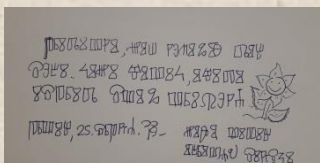
Osim toga, Zbor će pjevati i na glagoljaškoj misi u nedjelju, 6. listopada u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati. Pjevanjem na glagoljaškim misama i različitim koncertima zbor *Baščina* pruža nam priliku čuti kako *zvuči* glagoljica, a s radošću u svoje redove poziva nove članove i očekuje sve koji žele *pjevati glagoljicu*.

Ulaz je slobodan i svi ste uvijek dobrodošli!

Glagoljica koju smo nalazili posvuda

Za ovaj broj Novosti donosimo izbor glagoljice na papiru i tkanini te u obliku mozaika.

Glagoljicu smo pronašli u knjizi dojmova u Memorijalnom centru Fausta Vrančića u Prvić Luci, a svoj trag smo ostavili u pustinjačkoj crkvi sv. Ante u špilji u Šibenskom kanalu. Osnovnoškolka Nina Milković je s mlađom sestrom bila u igraonici i na ceduljicu samoinicijativno ispisala svoje ime i latinicom i glagoljicom. Slikali smo ljude u majicama i haljinama s glagoljskim slovima, neke s dopuštanjem, a neke *poskrivečki*. Ipak, vjerujemo da će najtrajniji od svih biti kameni mozaik ispod jednog prozora u Sv. Filipu i Jakovu s ispisanim imenom *Laura*. Ne poznajemo Lauru, ali joj šaljemo srdačan glagoljaški pozdrav!

Do idućeg broja srdačno Vas pozdravljam, želeći Vam mir i dobro!

UREDNICIA

ՄԻՐԱԿԱ ՄԻՐԱԿԱՆՈՒԿՄիրna Lipovac

ՄԻՐԱԿԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE | E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ՄԵՆԵՃԱՄՈՒՄԱՆ ԸՆԶԻՐԻՍՏՈՎՈՒՄՆԻՐԻ ԿՐԻՒՆԿԱԳՐԱՄԻՆԻՐՅՈՒՄ
Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>